

Україна Під Польщею.

Зневага українських свят. — В селі Чижиківі, коло Винник, на свято Вознесіння, польський уряд переводив п'ятновання бугаїв. Се діялося підчас богослужіння в церкві. Бугаїв запроваджено з доокочинних сіл.

На Зелені Свята через обидні, в тім-же селі, польський ветеринар чистив жеребців. Громада просила не зневажати українських свят, та Поляки на те не зважали.

„Висцігі” по людській праці. — В неділю 1-го червня 1924, стоячий в Чорткові полк уланів оголосив, що будуть „висцігі” — себто перегони. Кудаж були ті перегони? По засіяних людських полях, по відцвітаючому житі, пшениці, кукурузі і т. п.

Так Осипови Яхницькому переїхали здовж цілих гоний по цвітучій конюшині (було 15 їзців, і то зараз по зливнім дощам), попереки жита, пшениці і бараболів. Промиславу Краєвському (латиникови!) переїхали також попереки збіжжя через 8 моргів. Понівчили багато засівів і других господарів, а одного господаря мало не розбили кінями, коли хотів опам'ятати. Але всякі податки і додатки до податків давай!

Відобрав собі життя. — Податки в Польщі такі страшні, що доводять людей до самогубства. Бо нема майже місяця, щоби не жадали податку, а відки його взяти — не питають. — В Радехинцях, пов. Мостиска, 4 мая повисився селянин, Іван Паска, літ 53, лишаючи жінку і 4 дітей на 4 моргах ґрунту. Два дні перед смертю Паска дівстав „везване” заплатити податку 60,000,000 марок польських. А що в Паски вже два місяці не було хліба в хаті, він так зажурився, що відобрав собі життя.

Загадочна мовчанка гр. кат. „героїв”. — „Діло” з 25 червня 1924, з статті „Ревіндикації” пише:

„Не можемо не висловити здивування з приводу мовчанки греко-католицької ієрархії (духовенства) в переважній для українського народу справі. Латино-польське духовенство підступом і насильством загарбує бувші унійські церкви власне на тій основі, що вони були унійськими, а тут в Галичині, серед наших єпископів, прелатів і інших церковних достойників глуха мовчанка. А ся мовчанка викликає підозріння, що сі ревіндикації! (забирання церков! — К.) переводяться за тихою згодою нашої греко-католицької ієрархії. Ся мовчанка утверджує (!) думку, що унія є тільки мостом, перелазом до латинства, що греко-католицька церква не є забороненою (охороною) української нації.

УКРАЇНА ПІД БОЛЬШЕВИКАМИ.

„Діло”, ч. 137, подає лист з Великої України, де говориться, що „серед інтелігенції висших верств видно чималий інтерес до філософічних-релігійних питань”.

Тамже говориться далі, що більшовики усувають з шкіл дійсних професорів, коли ті не йдуть на руку більшовицькій роботі й на їх місце беруть яких будь, коли ті покірно слухають більшовиків. „І чим би ви не були, каже автор листа, хоч якимсь рахівником, або викладачем німецької мови, раз вас побачили в церкві, то вже вам нема місця на посаді. І всіх така доля чекає, хто ще тепер сподіється утримати свої культурні здобутки”.

„В ОБОРОНІ РЕЛІГІЙНИХ ЗВИЧАЇВ”.

Харківський „Комуніст” подає: „Богато сільських адміністраторів є тої гадки, що вони здусили контрреволюцію, заборонивши „хрестний похід” (церковна процесія) в поля по причині посухи. Вони не розуміють, що такою заборонаю дають підстави для роботи правлих контрреволюціонерів. Коли би міські попи задумали відбутися такий похід по причині посухи, то се було би релігійною демонстрацією політичного характеру. Такий похід нікому не потрібний і його заборона не викличе ніякого відгомону. „Хрестний похід” селян зі сільським попом се — більше звичай ніж релігія і не має він ніякого політичного характеру, а заборона його в очах темних селян, яким згаряє збіжжя, складає всю відповідальність за посуху на радянську владу”. „І кому ще на руку?” — питає „Комуніст” — і рівночасно відповідає: „лише контрреволюціонерам всіх мастей, які стараються і посуху використати проти радянської влади”.

Собор Царославних Недобитків.

На той самий час, коли Українська Православна Церква в Канаді оголосила свій собор в Йорктоні, то є на 16 і 17 липня, устроїли її недобитки московської царославної церкви свій собор в Вінніпегу. На собор приїхав з Нью Йорку сам бувший одеський митрополит Платон, який приїхавши до Америки оголосив себе головою російської православної церкви на американській землі, а відтак виповів послух своєму ніби-зверхникови, московському патріярхови Тихонові, коли він наказав йому вертати до Європи. Надія аранжерів собору була, що Платон зможе влити свіжого духа в хромаючу московську церковну організацію в Канаді, однак гірко завелися.

На собор зіхалось смішно маленьке число священиків, а ще менше число делегатів. Як оповідають, то священиків зіхалось 14 а делегатів від 5 до 7. Точні відомости про перебіг собору годі дістати, бо наради провадилися в найбільшій тайні. Навіть вінніпегські днівники, які старалися дістати деякі відомости про перебіг собору, мусіли вдовольнитися баламутними загальниковими відомостями, котрі на ріжний спосіб повторялися кожного дня. І так говорено в тих відомостях, що цілею собору є погодити російську церкву з „українськими церквами” в Канаді і що між Українцями шириться більшовизм та що центром більшовизму є Сенді Лейк, Ман. Та головною річю в донесеннях часописів були згадки, що Платон не вчерашній, бо він єпископом є вже через 30 літ, є приятелем патріярха Тихона, а дуже любить Жидів. Собор мав постаратися о окремого московського єпископа для Канади, однак справа повисла в воздуху. Де які учасники собору бажали, щоби вернув до Канади єпископ Александер з Туреччини (котрого екскомунікував царгородський патріярх), інші були за іменований свіжого єпископа.

В неділю 20 липня відправив митрополит Платон архиєрейську Службу Богу в церкві св. Тройці, та якби не прийшли були до церкви цікаві члени і прихильники Української Православної Церкви, то бувби правив між порожніми стінами. Однак при сій нагоді митрополит і три його співпроповідники все таки вдарили на „Свістновцоф”, як на найстрашнішу небезпеку російської церкви. Усі говорили по московськи.

Пісня Про Смерть.

Смерте моя дорога,
Ти од Бога прислана!
Зажди мені час-годину
Поки зберу всю родину!

Смерть години не заждала,
Тай я роду не збрала.
Не прибрана, не готова,
Іди, душе, хоч такова.

Ой, я в п'ятки, а я в гульки,
А об смерті нема думки.

Григ. Сковорода.

ВІЗИТАЦІЯ ВПРЕОСВ. АРХІЄПІСКОПА ІОАННА В ВІННІПЕГУ.

є призначена на неділю, дня 10 серпня.

Церква св. Петра на розі вул. Селкірк і Бйкінс є віддана православної української громаді з тої нагоди до ужитку на цілий день.

Пів до 10 рано відбудеться утриння, а пів до 11 зачнеся Архиєрейська Служба Божа.

До участі в незвичайній святі запрошує Українська Православна Громада всіх прихильників рідної української церкви.

Чому Всі Українці Повинні Вернутися до Укр. Православної Церкви.

(Вінніпег, Ман.).

Впов. о. Редактор! Прошу, помістити сих кілька слів звичайного робітника про мої погляди на Українську Православну Церкву в Канаді.

Всамперед висказую свою радість з сього, що зачав виходити „Православний Вісник”. Шкода, що він не почав виходити відразу, як лише зорганізувалося Брацтво, яке занялося відновленням Української Православної Церкви. Та слава Богу, що вже тепер зачав виходити, і дай Боже, щоб наші люди широко прийняли сей орган Української Православної Церкви. Я рівнож широко бажаю, щоби він був редагований так, щоби й противники православ'я користали морально з нього й читали його з задоволенням.

Тепер я хочу кількома словами висказати, чому Українці ріжних віроповідань повинні вернутися до своєї Української Православної Церкви.

Перше всего, кождий, хто вірить в Бога, хто живе гарно й старанно — належить до церковної організації. Другі народи мають такі свої церкви, які вони собі створили і які є для них найбільш з погляду релігійного і національного. І майже кождий народ має свою литому церкву, яка має на цілі головне добро даного народу, хоч тасаму церква може бути шкідливою для иншого народу.

Взяти знаних цілому світові Жидів. Жиди не є державним народом, та за се вони майже панують над цілим світом. Жидів тримає їх релігія. Знаємо, що Жиди є розумні — отже і їх віра розумна. Але колиби так Українець прийняв сю віру, — то кождий знає, що він тим зробив би собі й своєму народови шкоду.

Поляки є римо-католики. Для Поляків ся віра є дуже добра. Вони сю віру прийняли ще поганями і при норовили її до всего, що входить в польське життя. Але та сама римо-католицька віра є убитча для Українців. В Галичині дуже багато Українців перейшло на римо-католицизм — але лиш десь-не-десь є римо-католик, що має себе за Українця. А все решта є більші патріоти польські, чим самі Поляки. І кажуть й пишуть про се, що ті спольщені Українці є гірше ворожо настроєні до всего українського, чим родовиті Поляки.

А знов тут у Канаді є багато англійських сект. Всі вони стараються всякими способами робити добро своєму народови, — але всім нам знано, що ті самі секти не дуже то добру роботу роблять між нами.

А як же з Українцями? Українці прийняли віру православну. Доки Українці були народом самостійним, доти й Українська Православна Церква була приновлена до наших обставин і звичаїв і доти була дійсною нашою церквою. Та коли сталося таке, що Україна опинилася під Москалями й Поляками. Москалі аби як найскорше онесвідомити наш нарід, взяли нашу церкву в свої руки і за помічю церкви зробили з нашого народу те, що він навіть не знав свого імені. Зробили з него, як не вповні „руський”, то „малоруський” народ.

А Поляки також хотіли зробити з нашого народу „люди польські”. Але що люди трималися православ'я — через яке чулися далекі Полякам — то Поляки за помічю кількох єпископів, які відступили від православ'я, завели насильно унію в Римом. Кажу насильно, бо історія доказує, що се сталося без волі народу. — Через унію Українці мали стати римо-католиками, а там Поляками.

Отже тому, що український нарід стратив свою самостійність, стратив і свою церкву. А через те стратив і свою національну свідомість. Бо церква, яку йому накиннули, замість бути жерелом світла,